

O Potansiyel, Bu Potansiyel ve Gerçekleşenler

Refet S. Gürkaynak

Bilkent Üniversitesi İktisat Bölümü

17 Nisan 2014

- 2001 sonrası Türkiye ekonomisini iki alt dönemde incelemek gerekir:
 - 2002-2006 arası IMF programının kuvvetli iktisat politikası çerçevesi çizdiği dönem
 - 2007 sonrası dönem

- Türkiye'de üretimin yıllık ortalama artış hızı
 - 1990-2001: %3.4

- Türkiye'de üretimin yıllık ortalama artış hızı
 - 1990-2001: %3.4
 - 2002-2006: %7.2

- Türkiye'de üretimin yıllık ortalama artış hızı
 - 1990-2001: %3.4
 - 2002-2006: %7.2
 - 2007-2012: %3.5

- Türkiye'de üretimin yıllık ortalama artış hızı
 - 1990-2001: %3.4
 - 2002-2006: %7.2
 - 2007-2012: %3.5
- Gelişmekte olan ülkelerin ortalama büyüme hızı
 - 1990-2001: %3.9
 - 2002-2006: %6.9
 - 2007-2012: %6

- Türkiye'de üretimin yıllık ortalama artış hızı
 - 1990-2001: %3.4
 - 2002-2006: %7.2
 - 2007-2012: %3.5
- Gelişmekte olan ülkelerin ortalama büyüme hızı
 - 1990-2001: %3.9
 - 2002-2006: %6.9
 - 2007-2012: %6
- Bizim 2002-2006 büyüme performansımız Türkiye'ye has değildi ama bu dönem bizim için özel bir dönem olurken diğer gelişmekte olan ülkeler hızlı büyümeye devam ettiler.

- Türkiye’de 2007’den beri genel bir iktisat politikası boşluğu var

- Türkiye’de 2007’den beri genel bir iktisat politikası boşluğu var
 - İktisat politikası işi tamamen Merkez Bankası’nın üzerine kalmış durumda
 - MB’nin elinde üstlendiği bütün işleri yapabilecek araç yok

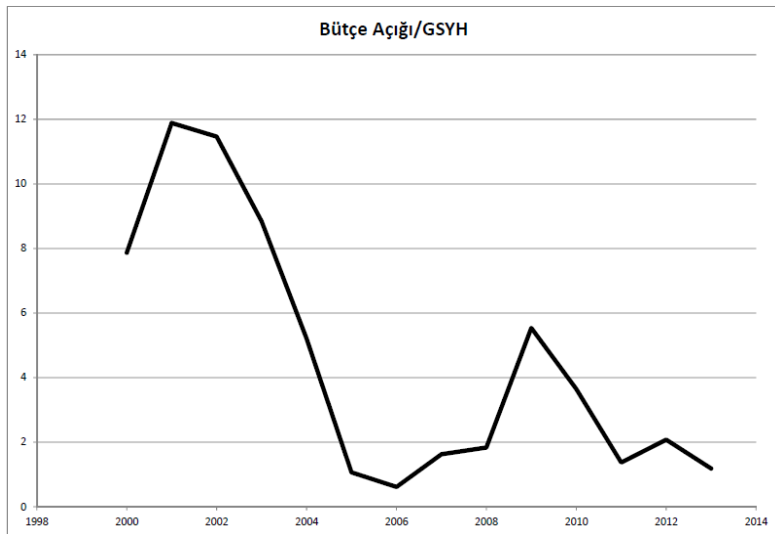
- Türkiye’de 2007’den beri genel bir iktisat politikası boşluğu var
 - İktisat politikası işi tamamen Merkez Bankası’nın üzerine kalmış durumda
 - MB’nin elinde üstlendiği bütün işleri yapabilecek araç yok
- 90’lara benzerlik gösteren bir dönemden geçiyoruz

- Türkiye'de 2007'den beri genel bir iktisat politikası boşluğu var
 - İktisat politikası işi tamamen Merkez Bankası'nın üzerine kalmış durumda
 - MB'nin elinde üstlendiği bütün işleri yapabilecek araç yok
- 90'lara benzerlik gösteren bir dönemden geçiyoruz
- Büyük farklar:
 - O zaman bütçe açıklarının sürüklediği cari açık
 - Şimdi özel sektörün (kim? bilmiyoruz) sürüklediği cari açık

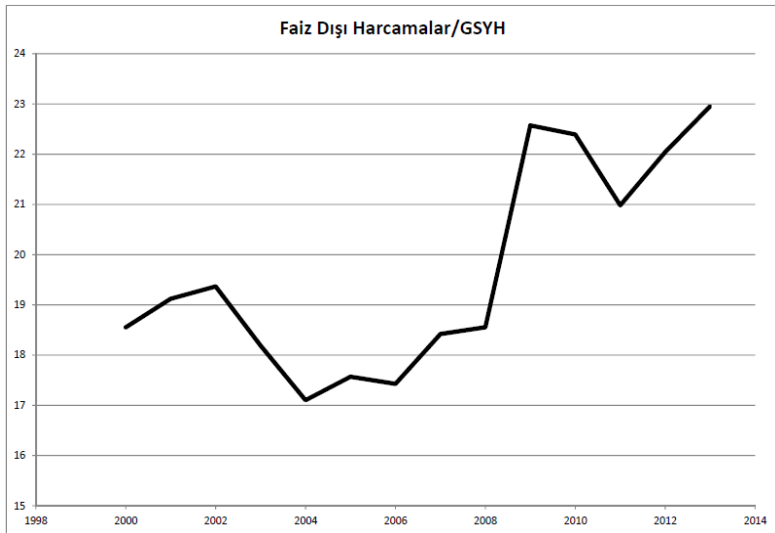
- Türkiye'de 2007'den beri genel bir iktisat politikası boşluğu var
 - İktisat politikası işi tamamen Merkez Bankası'nın üzerine kalmış durumda
 - MB'nin elinde üstlendiği bütün işleri yapabilecek araç yok
- 90'lara benzerlik gösteren bir dönemden geçiyoruz
- Büyük farklar:
 - O zaman bütçe açıklarının sürüklediği cari açık
 - Şimdi özel sektörün (kim? bilmiyoruz) sürüklediği cari açık
 - Bankalar bugün doğrudan risk almıyor

- Türkiye’de 2007’den beri genel bir iktisat politikası boşluğu var
 - İktisat politikası işi tamamen Merkez Bankası’nın üzerine kalmış durumda
 - MB’nin elinde üstlendiği bütün işleri yapabilecek araç yok
- 90’lara benzerlik gösteren bir dönemden geçiyoruz
- Büyük farklar:
 - O zaman bütçe açıklarının sürüklediği cari açık
 - Şimdi özel sektörün (kim? bilmiyoruz) sürüklediği cari açık
 - Bankalar bugün doğrudan risk almıyor
 - Maliye politikası duruşu artık bütçe açığından takip edilemiyor

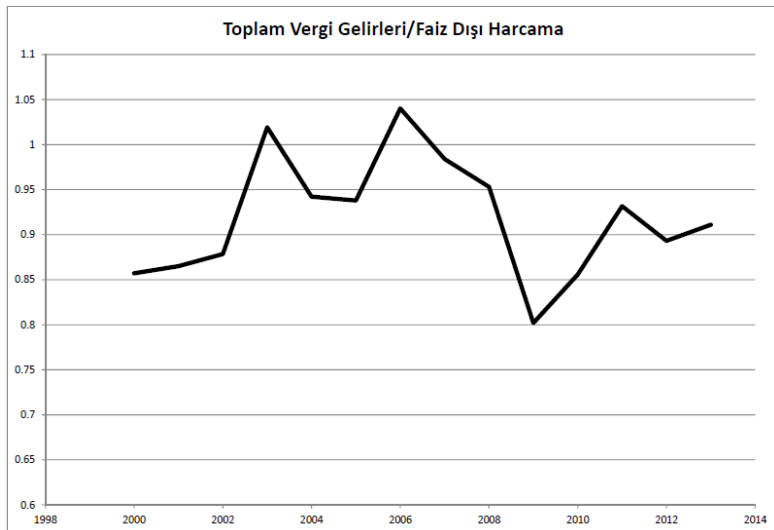
Bütçe açığı

Faiz dışı harcama

Vergi gelirleri ve harcama

O potansiyel, bu potansiyel ve gerçekleşen üretim

- Günlük hayatta potansiyel: uzun vadede yapmamızın mümkün olduğunu düşündüğümüz üretim

O potansiyel, bu potansiyel ve gerçekleşen üretim

- Günlük hayatta potansiyel: uzun vadede yapmamızın mümkün olduğunu düşündüğümüz üretim
- İktisadi olarak anlamlı potansiyel: şimdiki şartlarda normal olarak yapabilmemiz gereken üretim

O potansiyel, bu potansiyel ve gerçekleşen üretim

- Günlük hayatta potansiyel: uzun vadede yapmamızın mümkün olduğunu düşündüğümüz üretim
- İktisadi olarak anlamlı potansiyel: şimdiki şartlarda normal olarak yapabilmemiz gereken üretim
- Gerçekleşen: bugün ürettiğimiz

O potansiyel, bu potansiyel ve gerçekleşen üretim

- Günlük hayatta potansiyel: uzun vadede yapmamızın mümkün olduğunu düşündüğümüz üretim
 - İktisadi olarak anlamlı potansiyel: şimdiki şartlarda normal olarak yapabilmemiz gereken üretim
 - Gerçekleşen: bugün ürettiğimiz
-
- İki tür iktisadi büyüme
 - Gerçekleşen üretimin potansiyele doğru büyümesi
 - Potansiyelin büyümesi

O potansiyel, bu potansiyel ve gerçekleşen üretim

- Günlük hayatta potansiyel: uzun vadede yapmamızın mümkün olduğunu düşündüğümüz üretim
- İktisadi olarak anlamlı potansiyel: şimdiki şartlarda normal olarak yapabilmemiz gereken üretim
- Gerçekleşen: bugün ürettiğimiz

- İki tür iktisadi büyüme
 - Gerçekleşen üretimin potansiyele doğru büyümesi
 - Potansiyelin büyümesi

- 2002-2005 ve 2010-2011 hızlı büyüme dönemleri potansiyele doğru büyüme, çıktı açığını kapatma dönemleri
 - Talebi artırıcı politikalar işe yarar

O potansiyel, bu potansiyel ve gerçekleşen üretim

- Günlük hayatta potansiyel: uzun vadede yapmamızın mümkün olduğunu düşündüğümüz üretim
- İktisadi olarak anlamlı potansiyel: şimdiki şartlarda normal olarak yapabilmemiz gereken üretim
- Gerçekleşen: bugün ürettiğimiz
- İki tür iktisadi büyüme
 - Gerçekleşen üretimin potansiyele doğru büyümesi
 - Potansiyelin büyümesi
- 2002-2005 ve 2010-2011 hızlı büyüme dönemleri potansiyele doğru büyüme, çıktı açığını kapatma dönemleri
 - Talebi artırıcı politikalar işe yarar
- Şimdi atıl kapasite yok
 - Talebi körüklemek enflasyon ve cari açık yaratır

Potansiyeli nasıl artıracacağız?

- Üretim insanların makineleri sahip oldukları beceriler ile kullanmalarıyla olur

Potansiyeli nasıl artıracacağız?

- Üretim insanların makineleri sahip oldukları beceriler ile kullanmalarıyla olur
- Üretim faktörleri:
 - İnsan (emek gücü)
 - Makine (sermaye/yatırım)
 - Beceri (beşeri sermaye/eğitim)

Potansiyeli nasıl artıracamız?

- Üretim insanların makineleri sahip oldukları beceriler ile kullanmalarıyla olur
- Üretim faktörleri:
 - İnsan (emek gücü)
 - Makine (sermaye/yatırım)
 - Beceri (beşeri sermaye/eğitim)
- Yapısal reform: üretim faktörlerini artırmak
 - Para politikasının yapabilecekleri çok sınırlı

Potansiyeli nasıl artıracamız?

- Üretim insanların makineleri sahip oldukları beceriler ile kullanmalarıyla olur
- Üretim faktörleri:
 - İnsan (emek gücü)
 - Makine (sermaye/yatırım)
 - Beceri (beşeri sermaye/eğitim)
- Yapısal reform: üretim faktörlerini artırmak
 - Para politikasının yapabilecekleri çok sınırlı
- İhtiyaç:
 - Kreş, toplu taşıma, şehir aydınlatması
 - Adalet, siyasi istikrar, yatırım ortamı
 - İndoktrinasyondan ibaret olmayan eğitim

Türkiye'nin başarıları, başarısızlıkları

- Türkiye'nin başarıları Türkiye'nin başarılarıdır
- Türkiye'nin başarısızlıkları Türkiye'nin başarısızlıklarıdır

Türkiye'nin başarıları, başarısızlıkları

- Türkiye'nin başarıları Türkiye'nin başarılarıdır
- Türkiye'nin başarısızlıkları Türkiye'nin başarısızlıklarıdır
- Türkiye ekonomisinin son 15 yılından ve potansiyelini artırmak için yapılacaklardan dünyanın geri kalanından bahsetmeden konuşmak mümkün
- Elbette uluslararası konjonktür önemli, ancak belirleyici değil

Türkiye'nin başarıları, başarısızlıkları

- Türkiye'nin başarıları Türkiye'nin başarılarıdır
- Türkiye'nin başarısızlıkları Türkiye'nin başarısızlıklarıdır
- Türkiye ekonomisinin son 15 yılından ve potansiyelini artırmak için yapılacaklardan dünyanın geri kalanından bahsetmeden konuşmak mümkün
- Elbette uluslararası konjonktür önemli, ancak belirleyici değil
- İş yapacaksak kendimiz yapacağız

- ABD durgunluktan çıktı, büyüyor
 - Faizler artacak, ABD bonoları çekici olacak

- ABD durgunluktan çıktı, büyüyor
 - Faizler artacak, ABD bonoları çekici olacak
- Avrupa durgunluktan çıkmış olabilir, büyüyemiyor
 - Yapısal sorunlar yerinde duruyor. AMB'nin yapabilecekleri sınırlı

- ABD durgunluktan çıktı, büyüyor
 - Faizler artacak, ABD bonoları çekici olacak
- Avrupa durgunluktan çıkmış olabilir, büyüyemiyor
 - Yapısal sorunlar yerinde duruyor. AMB'nin yapabilecekleri sınırlı
- Japonya ekonomisi uzun süredir ilk defa hayat belirtisi gösteriyor

- ABD durgunluktan çıktı, büyüyor
 - Faizler artacak, ABD bonoları çekici olacak
- Avrupa durgunluktan çıkmış olabilir, büyüyemiyor
 - Yapısal sorunlar yerinde duruyor. AMB'nin yapabilecekleri sınırlı
- Japonya ekonomisi uzun süredir ilk defa hayat belirtisi gösteriyor
- AMB ve Japonya MB parasal genişleme uygulasa bile ABD çekici ise Türkiye'ye kaynak yağmayacaktır

- ABD durgunluktan çıktı, büyüyor
 - Faizler artacak, ABD bonoları çekici olacak
- Avrupa durgunluktan çıkmış olabilir, büyüyemiyor
 - Yapısal sorunlar yerinde duruyor. AMB'nin yapabilecekleri sınırlı
- Japonya ekonomisi uzun süredir ilk defa hayat belirtisi gösteriyor
- AMB ve Japonya MB parasal genişleme uygulasa bile ABD çekici ise Türkiye'ye kaynak yağmayacaktır

- İş yine Türkiye'nin iç dinamiklerinde düğümleniyor